

Atskaite par dalību COPA – COGECA un EK darba grupā

Lauku attīstība

13. – 14. maijā 2014., Brisele

Izskatāmie jautājumi:

1. Delegētie un ieviešanas akti (pirmais un otrs pīlārs);
2. Prezentācijas par nacionālajām/reģionālajām lauku attīstības programmām. Viedokļu apmaiņa par programmām.
3. Viedokļu apmaiņa ar Lauksaimniecības ģenerāldirektorāta ekspertiem par sadarbību, zināšanu apmaiņu un informācijas rīcības pasākumiem;
4. EIP lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai (fokusa grupas, darba grupas, reģionālie semināri).

Kopsavilkums un ieteikumi par būtiskākajiem jautājumiem

1. Nākamā Lauku attīstības *Advisory group* tikšanās būs 2014. gada oktobrī vai novembrī.
2. Latvija var izvērtēt un pieteikt kandidatūru Lauku attīstības *Advisory group* vadītāja un vadītāja vietnieka amatam.
3. Dānija LAP 2014-2020 ir sadalījusi 2 posmos un EK apstiprināšanai šobrīd ir iesniegusi LAP par 2014.-2015.gadu.
4. Dalībvalstu prioritātes turpmākiem 7 gadiem lauksaimniecībā:
  - 4.1. Dānija - saimniecību attīstība, bioloģiskās lauksaimniecības attīstība un produkcijas popularizēšana, ūdens un vides atjaunošanas plāns un lopkopības attīstība.
  - 4.2. Čehija - piensaimniecība, dzīvnieku labturības prasību ievērošana, zemes konsolidācija.
  - 4.3. Austrija - atbalstīt un attīstīt saimniecības kalnainos un mazāk labvēlīgos reģionos.
  - 4.4. Rumānija – jaunu lauksaimnieku piesaiste nozarei, augļkopība, sabiedrības iniciatīvas LEADER ietvaros.
  - 4.5. Francija - būvniecība un tehnikas iegāde saimniecību attīstībai, riska fonda pasākumi,
5. 2014. gadā EIP ietvaros tiek paredzēts organizēt vēl 3 fokusa grupas par dažādām tēmām, kam Latvijas pārstāvji var pieteikties.

Sadarbība ar Eiropas Komisiju

COPA sarunās ar EK iestājas par esošo apmaksāto ekspertu skaita saglabāšanu, un skaidrība par izmaiņām EK *Advisory* grupās būs 2014. gada jūnijā vai jūlijā. Šobrīd lielas izmaiņas netiek paredzētas, tomēr EK jau ilgstoši ir informējusi par to, ka apmaksāto ekspertu vietu skaits tiks samazināts, tāpat arī ir izteikuši vēlmi dažādas *Advisory* grupas apvienot. Maksimums būs 53 apmaksātās vietas un nevarēs būt novērotāji (šobrīd no COPA piedalās Oana Neagu). Šobrīd ir maksimāli 4 novērotāji no katras grupas, piem., COPA, vides jautājumus pārstāvošām organizācijām. Praktiski novērotāji ir organizāciju darbinieki,

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” 2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr.2014/14, aktivitāte „Nozaru ekspertu ziņojumi.”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

kuri protokolē sanāsmi un apkopo informāciju, lai dalībvalstu ekspertiem un organizācijas vadībai varētu sniegt pilnīgāko informāciju par konkrētiem jautājumiem. Līdz šim EK Lauku attīstības darba grupas dalīborganizācijas varēja lūgt ļaut piedalīties vēl kādu novērotāju, sagatavojot pamatojumu DG *Agri* atbildīgajām personām. Šobrīd EK pārstāve saka, ka izmaiņas būs un darbs koncentrēsies uz ekspertiem, bet par novērotājiem vēl jautājums nav izlemts.

Nākošajā tikšanās reizē būs jāvēl *Advisory group* vadītājs un vietnieks. Var pārdomāt kandidatūras.

Nākamā Lauku attīstības *Advisory group* tikšanās būs 2014. gada oktobrī vai novembrī.

1. Deleģētie un ieviešanas akti (pirmais un otrais pīlārs)

Deleģētie un ieviešanas akti tiks publicēti vienlaicīgi, kas varētu notikt 2014. gada jūnijā vai jūlijā.

Kopumā ir 190 nacionālās un reģionālas LAP, no kurām Eiropas Komisijā (EK) 41 ir saņemta.

Tiek norādīts, ka citās dalībvalstīs, piem., Portugālē un Spānijā, LAP izstrādē netika iesaistīti NVO. EK pārstāvis norāda, ka EK, analizējot programmas, izvērtēs, cik ļoti sabiedriskie partneri ir iesaistīti LAP izmantošanā.

Metera, Bioloģiskās lauksaimniecības pārstāve izsaka bažas par bioloģiskās lauksaimniecības atbalsta maksājumiem, kas iekļauti katras dalībvalsts LAP. Un jautā, vai EK var palīdzēt un arī saturiski novērtēt bioloģiskās lauksaimniecības pasākumus LAP ietvaros, ja dalībvalsts bioloģiskie lauksaimnieki ir uztraukušies par izvēlētajām LAP pasākumiem, kas iekļauti LAP un būtu riskanti apstiprināt šādu LAP.

Ieviešanas aktus lauku attīstības programmai tiek plānots publicēt 2014. gada jūlijā.

2. Prezentācijas par nacionālajām/reģionālajām lauku attīstības programmām

Dānijas LAP 2014-2020 (Karen Munch Mortensen)

5,6 milj. cilvēki, LIZ 2,66 milj. ha, no kuriem 62% apstrādāti. Vidējais saimniecības lielums 66 ha. 2/3 produkcijas tiek eksportēts. 7,6% no lauksaimniecības produkcijas ir bioloģiska.

LAP 2014-2020 budžets 629 400 690 EUR. Programma ir sadalīta 2 daļās: 2014.-2015.gads, kas šobrīd ir nosūtīts EK, un otra daļa būs laika posms 2016. - 2020. gads, kas apstiprināšanai EK tiks nosūtīts 2015. gadā. Kā pamatojums tiek minēts tas, ka lauksaimniekiem ir jāsaprot, kā labāk izmantot LAP finansējumu un kādus pasākumus izmantot.

Pirmajā posmā mērķis ir samazināt pasākumu skaitu, vairāk ieguldīt saimniecību attīstībā nevis pārstrādē, kā arī ūdens direktīvas un *Natura 2000* ieviešanai, bioloģiskai lauksaimniecībai, investīcijām un LEADER.

Otrā posmā 2016.-2020.gadā tiks strādāts pie bioloģiskās lauksaimniecības attīstības un produkcijas popularizēšanas, ūdens un vides atjaunošanas plāna, lopkopības attīstības.

Pasākumi: bioloģiskā produkcija sabiedriskā ēdināšanā, zināšanu pārnese, kooperācija, vides un dzīvnieku labturības investīcijas saimniecībās, vides un ūdens projekti, *Natura 2000*, bioloģiskā lauksaimniecība, apmežošana, *Leader*. Jaunums ir pasākums bioekonomikai (kooperācija un investīcijas), kas vēl nav detalizēti izstrādāts, bet tas ir paredzēts gan lauksaimniekiem, gan pārtikas pārstrādes uzņēmumiem.

No LAP budžeta Ekosistēmas atjaunošana un saglabāšana 67%, konkurētspējai 13%, klimata jautājumiem 11%, LEADER 5% un zināšanu pārnese – 4%, pārtikas ķēžu attīstībai – 0%. Nav paredzēts atsevišķs finansējums EIP ieviešanai Dānijā.

Dānijas valsts līdzfinansējums LAP 2014-2020 ir 25%. I pīlāram ir paredzēts lielāks finansējums nekā II pīlāram.

Čehijas LAP 2014-2020 (Renata Vondrakova)

Vidējais saimniecības lielums ir 89 ha. 6251 ciemati un kopumā valstī ir 10 milj. iedzīvotāju. 87% saimniecības apstrādā 30% zemes (privātpersonas) un 13% ir lauksaimniecības uzņēmumi. LAP 2014-2020 budžets ir 2 170 334 EUR. No I pīlāra tika pārdalīts finansējums uz II pīlāru, kas paredzēts dzīvnieku labturības prasību ievērošanai un uzlabošanai.

Valsts līdzfinansējums ir 25%.

Lielākais finansējums ies agrovidei, LFA, bioloģiskai lauksaimniecībai. Jaunie pasākumi ir dzīvnieku labturība (Article 33), kooperācija (Article 35). Medus un vīna ražotāji netiks atbalstīti LAP ietvaros, jo tiem ir nacionālās subsīdijas. Tiks atbalstīta zemes konsolidācija gan lauksaimniecībā, gan mežsaimniecībā. Saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība (article 19). Jauniem lauksaimniekiem paredzēts atbalsts ar 5 gadu biznesa plānu un 5 gadu laikā ir jāpierāda, ka notiek saimniecības attīstība. Nelauksaimnieciskās aktivitātēs investīcijas – agrotūrisms (līdz 60 gultas vietas).

Čehijā vienīgi piena lopkopības nozare spēj kaut cik stabili attīstīties, jo ne cūkkopība, ne augļu un dārzeņu nozare nav tik stabilas.

Čehijas LAP 2014-2020 sabiedrībai tika prezentēts tikai 2014. gada aprīļa beigās.

Austrijas LAP 2014-2020 (Johannes Fankhauser)

60% lauksaimnieki ir nepilna laika nodarbinātie lauksaimniecības sektorā. ¾ teritorijas ir mazāk labvēlīgie apvidi. 20% lauksaimniecības zemes tiek izmantots bioloģiskās produkcijas ražošanai.

LAP 2014-2020 nacionālais līdzfinansējums 50%. 5% papildus finansējums jaunajiem lauksaimniekiem un bioloģiskajām saimniecībām. 10% lauksaimniekiem ar ievērojamiem dabas ierobežojumiem. Palielināti platību maksājumi lauksaimniekiem kalnainos apvidos. 7% paredzēts LEADER, no kā 3% ir sociāliem pakalpojumiem (16,8 milj. EUR gadā).

Valsts atbalsts atbalsta intensitāte 50% un LEADER 80%.

Lai arī valsts ir federāla, tiek īstenots vienots LAP, kas tiek finansēts gan no valsts, gan katras provinces. Strādāja, lai vienkāršotu programmu un nav ieviestas apakšprogrammas. Par MLA kalnainos apvidos tiek maksāts 200-500 EUR/ha. Vidējais maksājums 180 EUR/ha. Izstrādāta jauna metodoloģija, lai aprēķinātu atbalstu saimniecībām kalnainajos apvidos. ~ 70% ir MLA.

Kopumā ir 23 pasākumi, 450 milj. EUR finansējums, 115 tūkstoši saimniecības.

Austrija LAP iesniedza 2014. gada 8.aprīlī un cer, ka oktobrī saņems apstiprinājumu no EK LAP 2014-2020 ieviešanai.

Rumānijas LAP 2014-2020

LAP pasākumos atbalsta intensitāte ir 50% un var palielināt vēl par 20%.

Saimniecību un uzņēmējdarbības attīstībai būs vairāki pasākumi. Viens no tiem būs atbalsts - granti jauniem lauksaimniekiem. Pasākumam būs 100% atbalsta intensitāte un viena persona varēs saņemt līdz 50 000 EUR. Tie būs granti, ko izsniegs uz biznesa plāna pamata. Tas tiks izmaksāts 2 posmos – 80% sākumā un 20% projekta noslēgumā.

Daudzos pasākumos ir 90-100% atbalsta intensitāte un noteikts saņemamā atbalsta apmērs. Praktiski tiks sniegti granti. Arī LEADER 624 milj. EUR tiks paredzēti dažādiem projektiem, kur ierobežojums ir 100 000 EUR gadā.

Apakšprogramma augļu kokiem ar 330 milj. EUR, kas ir 4% no kopējā ELFLA finansējuma. Ir paredzēts atbalsts saimniecību modernizācijai, mārketinga aktivitātēm.

Agrovides un klimata pasākumi – mežu reģionu attīstībai, attīstot resursu pieejamību meža apvidos – 105 milj. EUR. Agrovides maksājumi - ir izveidoti jauni saistītie maksājumi par ha. 40 EUR/ha par ilggadīgiem zālājiem. Bioloģiskajai lauksaimniecībai būs degresīvs atbalsts 1-50 ha 100%, 51-100 ha 75%, 101-300 ha 50% atbalsts un vairāk par 300 ha 35% atbalsts.

Francijas LAP 2014-2020

Vidējais saimniecības lielums ir 160 ha un 30 ha. Ir dažas ļoti lielas saimniecības un mazas saimniecības. Veidojot LAP, būtiski bija panākt, lai iegūst gan lielās, gan nelielās saimniecības. Ir trīs veida saimniecības – uz tirgu orientētas, konkurētspējīgas un rentablas, piedāvājot lielu apjomu produkcijas pārstrādes uzņēmumiem, otra kategorija – saimniecības, kuras veido pievienoto vērtību un realizē produktu caur šajām pārtikas ķēdēm un pārtikas ķēdēm. Trešā saimniecību grupa ir multiaktivitātes saimniecības, kas lielākoties ir kalnainos apvidos un kuras nevar izdzīvot tikai no lauksaimniecības un papildus lauksaimniecības nozarei, tās iesaistās arī citos uzņēmējdarbības veidos – pakalpojumu, tūrisms u.tml.

EK ir iesniegti 27 LAP, jo LAP tiek īstenots reģionālā līmenī.

0,6 miljrd EUR tika pārvirzīti no I pīlāra uz II pīlāru - riska fonda pasākumiem. 1,05 miljrd. EUR no I pīlāra un II pīlāru modernizācijas pasākumu atbalstam saimniecību attīstībai – būvniecībai un tehnikas iegādei. Kopumā 11,56 miljrd. EUR.

MLA tiks maksāti 70 EUR par 75 ha. Ja saimniecībai ir vairāk nekā 75 ha, tad šo maksājumu saņems par 75 ha.

Nacionālajā LAP 2014-2020 tiek atstāts 15% finansējuma un reģionālajiem LAP 2014-2020 tiek novirzīti 75% finansējumi. Nacionālā mērogā tiek pārraudzīts reģionālo LAP ieviešana.

Igaunijas LAP 2014-2020.

Igaunijā LAP 2014-2020 bija izstrādāts 2013. gada decembrī, bet tad bija politiskā krīze un šobrīd ir jauna koalīcija. Šobrīd diskusijas joprojām notiek un 2014. gada maija beigās ir paredzēts LAP 2014-2020 apstiprināt Parlamentā. Valsts finansējums būs 15%, tiks pārnestas finansējums 5-6% no I pīlāra un II pīlāru. Būs finansējums EIP sadarbībai. *Leader* tiks saglabāts 5% finansējums.

3. Viedokļu apmaiņa ar Lauksaimniecības ģenerāldirektorāta ekspertiem par sadarbību, zināšanu apmaiņu un informācijas rīcības pasākumiem

EK DG Agri pārstāve Teresa Lopez-Garcia Usach prezentē par zināšanu pārneses un informatīvo pasākumu nozīmi (Article 14). Tiek runāts par voučeru sistēmu, kuru katrā valstī var ieviest atšķirīgi. Dalībvalsts nosaka pasākuma mērķgrupu, kura var izmantot tālākizglītības iespējas un iesniegt voučeri atmaksai. Šos apmācību pasākumus var izmantot tikai tie, kuri ir iesaistīti lauksaimniecības nozarē – gan saimnieki, gan arī lauksaimniecības strādnieki.

Article 45 iekļauj arī demonstrāciju projektus, lai arī nav skaidri definēti – tie tiek saprasti kā inovatīvie produkti – izstrādāti jaunu tehnoloģiju projekti, ko citi var apgūt un izmantot kompetences un saimniecības produktivitātes palielināšanai. Šis finansējums nevar tikt izmantots eksperimentu projektiem, bet izglītojošiem projektiem.

DG *AGRI* pārstāvis Mike Mackenzie iepazīstina ar Kooperāciju veicinošiem pasākumiem. Atbalsts paredzēts jaunu grupu un jaunu projektu īstenošanai, esošās grupas jauna projekta īstenošanai, bet ne esošas grupas esoša projekta īstenošanai. Šī pasākuma ietvaros EK vēlas radīt jaunas lietas.

4. EIP lauksaimniecības ražīgumam un ilgtspējai

EIP Slovēnijā

Slovēnija ir ļoti apņēmīga iesaistīties EIP aktivitātēs un izmantot tās piedāvātās iespējas, lai radītu reālu pievienoto vērtību.

EIP fokuss grupas (Tania Runge). Fokusa grupas tiek veiksmīgi ieviestas un jau ir sagatavotas divu fokuss grupu atskaites par bioloģisko lauksaimniecību un proteīna augiem. Fokuss grupa strādā 6 mēnešus un tajā ir iesaistīti 1/3 lauksaimnieki, 1/3 zinātnieki un 1/3 publisko institūciju pārstāvji. Vēl 2014. gadā būs 3 aicinājumi piedalīties fokuss grupās.

Agnese Hauka

Paraksts

Maira Dzelzkalēja

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS